

"Sahife-i âlemin eb'âd-ı vâsiasında Nakkaş-ı Ezelînin yazdığı silsile-i hâdisâtın satırlarına hikmet nazarıyla bak ve fikr-i hakikatle sarıl. Tâ ki mele-i âlâdan uzanan şu selâsil-i resâil, seni âlâ-yı illiyyîn-i tevhide çıkarsın..." Devamıyla izah?

"Sual: Neden akıyla herkes göremiyor?

Cevap: Kemâl-i zuhurundan ve zıddın ademinden.

تأملْ سُطُورَ الْكَائِنَاتِ فَإِنَّهَا - مِنَ الْمَلَأِ الْأَعْلَى إِلَيْكَ رَسُولًا يُؤَلِّقُ

"Yani, 'Sahife-i âlemin eb'âd-ı vâsiasında Nakkaş-ı Ezelînin yazdığı silsile-i hâdisâtın satırlarına hikmet nazarıyla bak ve fikr-i hakikatle sarıl. Tâ ki mele-i âlâdan uzanan şu selâsil-i resâil, seni âlâ-yı illiyyîn-i tevhide çıkarsın."

"Şu kitabın heyet-i mecmuasında öyle parlak bir nizam var ki, nazzâmı güneş gibi içinde tecellî ediyor. Her kelimesi, her harfi birer mu'cize-i kudret olan bu kitab-ı kâinatın te'lifinde öyle bir i'câz var ki, bütün esbab-ı tabiiye, farz-ı muhal olarak muktedir birer fâil-i muhtar olsalar, yine kemâl-i acz ile o i'câza karşı secde ederek **سُبْحَانَكَ لَا قُدْرَةَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ diyeceklerdir."⁽¹⁾**

Kainat kitabının sahifelerinin çok geniş olan sınırlarında ve boyutlarında kainatı nakşeden ve bütün sıfatları ezeli olan Allah-u Azimüşşanın yazdığı olaylar zincirinde ve satırlarında hikmet nazarıyla bir gezinti yap ve hakikat fikrine sarıl. Böylece Allah'ın razı olduğu aleme veya meleklerle açık olan aleme ulaşan ve uzanan şu kainattaki rabitalar ve mektublar zinciri seni tevhidin en yüksek makamına çıkarsın.

Yani kainatta gezinti yapan bir insan, kainatta her biri Allah'ın varlığı ve birliğine ulaştıran delilleri toplayabilir. Bu delillerle Allah'ın razı olduğu makama ve tevhit mertebesine ulaşabilir.

Şu kainat kitabının tamamında ve umumunda öyle parlak ve mükemmel bir nizam ve düzen var ki, bu düzen içinde bu nizamı koyan Zat'ın varlığı güneş gibi görünüyor.

Şu kainat kitabının her harfi ve her kelimesi ilahi birer mucizedir. Bu mucizeler, insanların ve sair mahlukatın yapamadıkları ve yapmaktan aciz oldukları harikalardır. Bu mucize olan varlıkların yapılması için, bütün tabii sebepler ve sistemler, *-farzımuhal-* iktidar ve ihtiyar sahibi olarak kabul edilseler de mükemmel bir usta gibi iş yapabilecek bir durumda olsalar da varlıkların sonsuz harikalığı ve mucizeliği karşısında, yine sonsuz bir acz ve hayret ile secde ederek **“Sen her türlü noksandan münezzeh ve uzaksın. Bizim hiçbir kudretimiz yoktur. Şüphesiz ki sen Azîsin, senin kudretin her şeye galiptir; Hakîmsin, senin her işin hikmet ile dir.”** diyecekleri aşikardır.

Çünkü kainatın her şeyi diğerleriyle münasebettardır; en küçüğünü yapabilmek için bütün kainatı yapabilecek bir kudret lazımdır. En büyüğünü yapabilmek için de sonsuz bir kudrete sahip olmak şarttır.

(1) bk. [Mesnevi-i Nuriye, Nokta](#).